

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz

w sprawie J. B., M. D., J. F., R. B., J. W., Z. K., J. M., M. K., U. R., M. S. oraz B. P. ,
oskarżonych o czyny z art. 228 § 3 k.k. i art. 230 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w
zw. z art. 12 § 1 k.k. i art. 65 § 1 k.k.; z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 230a § 1 k.k. w
zw. z art. 12 § 1 k.k.; z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 231 § 2 k.k. i z art. 266 § 2 k.k. i
art. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 § 1 k.k. oraz z art. 300 § 2 k.k. i inne
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 25 września 2024 r.
wniosku zawartego w postanowieniu Sądu Rejonowego w Rzeszowie
z dnia 9 września 2024 r., sygn. akt II K 635/24
o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu

p o s t a n o w i ł

**uwzględnić wniosek i na podstawie art. 37 k.p.k. sprawę Sądu
Rejonowego w Rzeszowie o sygnaturze akt II K 635/24, przekazać
do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Tarnowie.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Rzeszowie postanowieniem z dnia 9 września 2024 r.,
sygn. akt II K 635/24, zwrócił się do Sądu Najwyższego z wnioskiem o przekazanie
do innego sądu równorzędnego sprawy J. B., M. D., J. F., R. B., J. W., Z. K., J. M.,
M. K., U. R., M. S. oraz B. P. , oskarżonych o czyny z art. 228 § 3 k.k. i art. 230 § 1
k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i art. 65 § 1 k.k.; z art. 18 § 3 k.k.
w zw. z art. 230a § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.; z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 231 §

2 k.k. i z art. 266 § 2 k.k. i art. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 § 1 k.k. oraz z art. 300 § 2 k.k. i inne. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Rejonowy w Rzeszowie między innymi podniósł, że cyt. „sprawa w przekazie medialnym i obiegowym przeświadczeniu społecznym funkcjonuje powszechnie, jako element tzw. „afery [...]”, która jest jednoznacznie kojarzona z istnieniem powiązań o charakterze przestępczym pomiędzy politykami, osobami działającymi w branży gospodarczej, jak również przedstawicielami szeroko rozumianego wymiaru sprawiedliwości funkcjonującymi przede wszystkim na terenie województwa [...], w szczególności zaś miasta R. i okolic. Sprawa ta wiąże się ze znacznym zainteresowaniem społecznym, medialnym na obszarze województwa [...], w mieście R., o czym świadczą bardzo liczne publikacje w mediach. Również w odbiorze społecznym, w rozmowach potocznych, w odpowiedzi na publikacje medialne, często ze strony osób prywatnych, nie mających wykształcenia prawniczego pada pytanie „dlaczego ta sprawa, część „afery [...]”, związana z [...], zwłaszcza rzeszowskim wymiarem sprawiedliwości ma być rozpoznawana w R.”. Wszak samo postępowanie przygotowawcze było prowadzone przez zupełnie inną jednostkę Prokuratury, poza właściwością miejscową.”

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Wniosek zasługuje na uwzględnienie.

Poza sporem jest, że zgodnie z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP przez „sąd właściwy”, należy rozumieć także sąd właściwy miejscowo do rozpoznania sprawy. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego podkreśla się, że przepisy określające właściwość sądu mają charakter gwarancyjny, który wynika z konstytucyjnego prawa do bycia sądzonym przez sąd właściwy (por. np. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 czerwca 2008 r., sygn. akt SK 17/07, OTK-A 2008, nr 5, poz. 78). W doktrynie podnosi się, że ustawa określać musi kryteria ustalenia właściwości miejscowej, pozwalające w każdej sytuacji na ustalenie sądu właściwego, w sposób, który wyłącza podejrzenie arbitralności decyzji organów procesowych, budząc wątpliwości co do bezstronności (P. Wiliński, Proces karny w świetle Konstytucji, Warszawa 2011, s. 122 – 124). W myśl art. 31 § 1 k.p.k. miejscowo właściwy do rozpoznania sprawy karnej jest sąd w którego okręgu popełniono przestępstwo. K.p.k. przewiduje jednak kilka odstępstw od tej reguły.

Przepis art. 37 k.p.k. określa wyjątek od zasady rozpoznania sprawy przez sąd właściwy dla miejsca popełnienia przestępstwa, pozwalając Sądowi Najwyższemu na przekazanie sprawy do rozpoznania innemu, niż sąd właściwy, sądowi równorzędnemu ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że dobro wymiaru sprawiedliwości może również uzasadniać uruchomienie trybu, określonego w art. 37 k.p.k., wtedy, gdy w następstwie konkretnych okoliczności może powstać w społecznym odbiorze przekonanie (nawet błędne), że sprawa nie zostanie bezstronnie rozpoznana (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 stycznia 2001 r., sygn. akt III KO 105/00, Legalis, z dnia 12 lutego 2002 r., sygn. akt V KO 3/02, Legalis). Również Europejski Trybunał Praw Człowieka np. w wyrokach: z dnia 24 maja 1989 r., nr 10486/83 Hauschildt przeciwko Danii i z dnia 24 lutego 1993 r., nr 14396/88, Fey przeciwko Austrii, podkreślał, że w sferze wymiaru sprawiedliwości ma znaczenie także zewnętrzne postrzeganie sądu, wrażenie jakie on sprawia. Stawką jest bowiem zaufanie do sądów w demokratycznym państwie prawa ze strony obywateli. Mając na względzie tak rozumiane pojęcie dobra wymiaru sprawiedliwości, Sąd Najwyższy uznał, iż okoliczności, które przedstawiono w uzasadnieniu postanowienia Sądu Rejonowego w Rzeszowie mogą powodować powstanie w odbiorze zewnętrznym przekonania o braku warunków do bezstronnego jej rozpoznania przez ten Sąd Rejonowy. Kierując się powyższym Sąd Najwyższy, z mocy art. 37 k.p.k., przekazał tę sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Tarnowie, czyli sądowi spoza obszaru właściwości sądów rejonowych okręgu apelacji [...] (Sąd Rejonowy w Tarnowie należy do obszaru właściwości apelacji krakowskiej).

[J.J.]

[ms]